

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 248)

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu Tasarısı ile Avrupa Birliği Uyum ve Adalet Komisyonları Raporları (1/632)

Not : Tasarı, Başkanlıkça Avrupa Birliği Uyum, Anayasa ve Adalet Komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

25.6.2003

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-603-2886

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 10.6.2003 tarihinde kararlaştırılan "Bilgi Edinme Hakkı Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

29.11.2002 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan Hükümet Programında "Bilgi edinme hakkı, toplumun bütün kesimlerinde yaygınlaştırılacak ve bunu sağlamak için Vatandaşın Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çıkarılacaktır." hükmüne yer verilmiştir.

Anayasada vatandaşın bilgi edinmesi ile bilgi edinme hakkının sınırlanmasına ilişkin açık bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak, Anayasanın 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasında düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin hangi ölçülere göre sınırlandırılabilceği gösterilirken "Bu hürriyetlerin kullanılması ...Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması ... amaçlarıyla sınırlandırılabilir." denilmiş, 28 inci maddesinin dördüncü fıkrasında, Devlete ait gizli bilgilere ilişkin bulunan her türlü haber veya yazıyı, yazarların veya bastırınların veya aynı amaçla, basanların, başkasına verenlerin bu suçlara ait kanun hükümleri uyarınca sorumlu olacakları açıklanmıştır.

Demokrasinin ve hukukun üstünlüğünün gereklerinden olan bilgi edinme hakkı, bireyler daha yakın bir yönetimi, halkın denetimine açıklığı, şeffaflığı sağlama işlevlerinin yanı sıra halkın Devlete karşı duyduğu kamu güvenini daha yüksek düzeylere çıkarmada önemli bir rol oynamaktadır. Kullanılan bu hak sayesinde hem halkın Devleti denetimi kolaylaşmakta hem de Devletin demokratik karakteri güçlenmektedir.

Bilindiği üzere, kamu kurum ve kuruluşlarında açıklık ve şeffaflık kavramı, olumsuz olarak görülen gizlilik kavramının giderilmesi ile yönetilenlerin yönetenlerin işlem ve faaliyetlerini denetlemesinin sağlanması düşünceleri üzerine ortaya çıkmıştır. Demokratik ülkelerde, bilgi edinme özgürlüğü, temel hak ve özgürlüklerin kullanılması bağlamında vazgeçilmez temel haklardan biri olarak kabul edilmektedir.

Şeffaflık ve gizliliğin iki yönü bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, kurum ve kuruluşların "bilgi verme ödevi", ikincisi ise, vatandaşların "bilgi edinme hakkı"dır.

Kurum ve kuruluşlar; bilgi edinme hakkının kullanılması konusunda yapılan başvuruları cevaplandırmak, bilgi veya belgeye erişimde gereken kolaylıkları sağlamak yoluyla şeffaf yönetimin sağlanmasına katkıda bulunabilirler.

Kamu kaynaklarıyla üretilen ve hiçbir gizliliği olmayan bilgilere erişimin gereksiz yere kısıtlanmaması, vatandaşların, kendileriyle ilgili bilgilere kolayca erişiminin sağlanması ve kamusal hizmetle yükümlü kurum ve kuruluşların çalışmalarını görmesini, izlemesini, bilgilensmesini sağlamak amacıyla bilgi edinme hakkının kullanılmasının sınırlarını da belirlemek gerekmektedir.

Bilgi edinme hakkını belirlerken göz ardı edilmemesi gereken iki husus, kamusal gizlilik ve kişisel gizlilik. Söz konusu kavramlar bilgi edinme hakkının tanıdığı serbestinin sınırlarını belirlemektedir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 8 inci maddesinin ilk fıkrasında kişinin özel ve aile hayatı, konut dokunulmazlığı ve muhaberatın gizliliği bir insan hak ve hürriyeti olarak kabul edilmiştir. İkinci fıkrada, bu hak ve hürriyetlere getirilebilecek sınırlamalar, "Bu hakların kullanılmasına resmi bir makamın müdahalesi demokratik bir toplumda ancak millî güvenlik, kamu huzuru, ülkenin iktisadî refahı, düzenin korunması için zorunlu ölçüde, kanunun izin vermesi şartıyla gerçekleştirilebilir" şeklinde genel bir ifade ile açıklanmıştır.

Tasarı ile;

- Herkesin bilgi edinme hakkını kullanabileceği kuralının yanında yabancı gerçek ve tüzel kişilere de belirli şartlar çerçevesinde bu hak tanınmıştır.

- Bilgi edinme hakkının kullanılmasında kurum ve kuruluşların ne şekilde hareket etmeleri gerektiği belirli usul ve sürelerle bağlı tutulmuştur.

- Bilgi edinme hakkının kullanılmasına yönelik başvuruların Devlet sırrı veya Devletin ekonomik menfaatlerine ilişkin bilgi veya belgelerden olması nedeniyle reddedilmesi hâlinde ilgililerin Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz etmesine ilişkin düzenleme getirilmiştir. Ayrıca, bilgi edinme başvurusu reddedilen başvuru sahibi, genel hükümler uyarınca idarî yargıda dava açabilecektir.

- Bilgi edinme hakkının sınırları belirlenmiş ve açıklanması hâlinde kamunun zarar görebileceği bilgi veya belgeler ile kişilerin zarar görebileceği bilgi veya belgeler, Kanun kapsamı dışında tutulmuştur.

Tasarı, Avrupa Birliğinin konu ile ilgili mevzuatı da dikkate alınmak suretiyle, demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak, kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmasına ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde ile; Kanunun amacı belirtilmektedir. Açıklığın ilke olarak benimsendiği, gizliliğin ise istisna kabul edildiği demokratik yönetimlerin bir çoğunda düzenlenen bilgi edinme hakkının, ne şekilde, hangi şartlar ve sınırlamalar altında, ne gibi usuller izlenerek kullanılacağıının belirlenmesi Kanunun amacını oluşturmaktadır.

Madde 2. - Maddede Kanunun kapsamı belirlenmektedir. Bilgi edinme hakkının bir gereği olarak, bu Kanun ve diğer kanunlardaki sınırlamalar saklı kalmak üzere hiçbir kamu kurum ve kuruluşu ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun faaliyetlerinin kapsam dışı kalmaması amaçlanmıştır.

Madde 3. - Maddede Kanunda geçen bazı terimlerin tanımlarına yer verilmektedir.

Madde 4. - Maddede, herkesin bilgi edinme hakkına sahip olduğu belirtilmiş; yabancı gerçek ve tüzel kişilerin bilgi edinme hakkından yararlanmalarına ilişkin şartlara yer verilmiştir.

Madde ile amaçlanan, Türk vatandaşlarının ve Türk hukukuna göre kurulmuş olan tüzel kişilerin herhangi bir şarta tâbi olmadan bu haktan yararlanmalarıdır. Türkiye'de ikamet eden yabancılar ile Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler ise isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde bu Kanun hükümlerinden yararlanacaklardır.

Madde 5. - Madde ile; kurum ve kuruluşların sadece bu Kanunda yer alan istisnalar ile diğer kanunlara göre açıklanması yasak olanlar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmalarının sağlanması değil, aynı zamanda bilgi edinme hakkının en verimli şekilde kullanılabilmesi için her türlü tedbiri almalarının sağlanması öngörülmektedir.

Madde 6. - Madde ile; bilgi edinme başvurusunda bulunma usulü düzenlenmiştir. Başvuru sahiplerinin bu maddede belirtilen bir takım şekli şartları yerine getirmeleri yeterli olup, bilgi edinme haklarını kullanırken herhangi bir gerekçe göstermelerine gerek bulunmamaktadır.

Madde 7. - Maddede, istenecek bilgi veya belgenin niteliği belirtilerek, hangi şartlarda başvurana olumsuz cevap verilebileceği ve istenen bilgi veya belgenin başvuru kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunması hâlinde yapılması gerekenler açıklanmıştır.

Bilgi edinme başvurularının, ancak başvuru kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olması gerektiği şüphesizdir. Yine de başvuru sahipleri tarafından bu kuralın aksine bir başvuru yapılmışsa ve istenen bilgi veya belge başvuru kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa, maddenin üçüncü fıkrasıyla başvuru kurum ve kuruluşta, başvuru dilekçesini istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum ve kuruluşta gönderme ve durumu ilgiliye yazılı olarak bildirme yükümlülüğü getirilmiştir. Amaçlanan, bilgi edinme başvurusunu etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmaktır.

Madde 8. - Maddede, yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi veya belgelerin bilgi edinme başvurularına konu olamayacağı ifade edilmiştir. Kurum ve kuruluşlar bu tür başvurulara olumsuz cevap verebilecek; ancak, yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi veya belgelere nasıl ulaşılabileceğini başvurana bildireceklerdir.

Madde 9. - Maddede, istenen bilgi veya belgelerde gizlilik dereceli veya kanunlarında açıklanması yasaklanan bilgiler ile açıklanabilir nitelikte olanların birlikte bulunması ve bunların birbirlerinden ayrılabilir olması halinde, bilgi veya belge verme usulü düzenlenmiştir.

Açıklık kural, gizlilik istisna olduğundan, istenen bilgi veya belgelerde gizlilik dereceli veya kanunlarında açıklanması yasaklanan bilgiler ile açıklanabilir nitelikte olanların birlikte bulunması hâlinde, başvuru sahibine olumsuz cevap verilmesinin önüne geçilmek istenmiştir. Eğer bu bilgiler, birbirlerinden ayrılabilirse istem konusu bilgi veya belge, gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler çıkarıldıktan sonra başvuranın bilgisine sunulacak ve ayırma gerekçesi başvurana yazılı olarak bildirilecektir.

Madde 10. - Maddede, bilgi veya belgeye erişim usulleri gösterilmiştir. Bilgi edinme hakkının tam olarak kullanılabilmesinin sağlanması amacıyla bilgi veya belgeye erişimin her türlü şekli maddede belirtilmiştir. Bilgi veya belgenin belirtilenlerden farklı bir şekilde elde edilmesinin mümkün olması hâlinde "belgeye zarar vermemek koşuluyla bu olanak sağlanır." demek suretiyle erişim önündeki engeller kaldırılmak istenmiştir.

Tahsil edilecek ücretin, erişimin gerektirdiği maliyet tutarı kadar olacağı belirtilerek hem başvuru sahiplerinin hem de kurum ve kuruluşların ek bir maddi yük altına girmelerinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Madde 11. - Maddede, bilgi veya belgeye erişim süreleri açıklanmıştır. Süreler Avrupa Birliğinin konuyla ilgili mevzuatına paralel biçimde onbeş ve otuz iş günü olarak belirlenmiştir. Asılolan bilgi veya belgeye erişimi onbeş iş günü içinde sağlamaktır. Ancak, maddede belirtilen şartların varlığı halinde erişim otuz iş günü içinde sağlanabilecek, fakat sürenin uzatılması ve bunun gerekçesi başvuru sahibine onbeş iş günlük sürenin bitiminden önce yazılı olarak bildirilecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında bilgi veya belgelere erişimin gerektirdiği maliyet tutarının başvuru sahibine bildirilmesiyle onbeş iş günlük sürenin kesileceği ve onbeş iş günü içerisinde ücreti ödemeyen başvuru sahibinin talebinden vazgeçmiş sayılacağı belirtilmiştir.

Madde 12. - Maddede, kurum ve kuruluşların bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını başvuru sahibine yazılı olarak bildirecekleri belirtilmiştir. Başvurunun reddi durumundaysa kurum ve kuruluşlara, ret kararının gerekçesini ve bu karara karşı başvuru yollarını belirtme yükümlülüğü getirilerek, bilgi edinme hakkının kullanımının bundan sonraki aşamalarında başvuru sahiplerine yol gösterilmesi amaçlanmıştır.

Madde 13. - Maddede, bilgi edinme başvurusu, istenen bilgi veya belgelerin Devlet sırrı veya Devletin ekonomik menfaatlerine ilişkin bilgi veya belgelerden olması nedeniyle reddedilen başvuru sahibinin Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz edebileceği belirtilmiş, itiraz usulü gösterilmiş ve Kurula itirazın başvuru sahibinin idarî yargıya başvurma süresini durduracağı belirtilmiştir.

Madde 14. - Madde ile, bilgi edinme başvurusuyla ilgili olarak ve istenen bilgi veya belgelerin Devlet sırrı veya Devletin ekonomik menfaatlerine ilişkin olması sebeplerine dayanılarak verilen ret kararlarını itiraz üzerine incelemek ve kurum ve kuruluşlar için bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin olarak kararlar vermek üzere Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu oluşturulmuş, Kurul üyelerinin seçimi, görev süresi ve özlük haklarına ilişkin düzenlemeler getirilmiş, Kurulun belirleyeceği konularda komisyonlar ve çalışma grupları kurabileceği; gerekli gördüğü takdirde ilgili bakanlık ile diğer kurum ve kuruluşların ve sivil toplum örgütlerinin temsilcilerini bilgi almak üzere toplantılarına katılmaya davet edebileceği belirtilmiş, Kurulun; sekretarya hizmetlerinin Adalet Bakanlığınca yerine getirileceği, görev ve çalışmalarına ilişkin esas ve usullerin anılan Bakanlıkça hazırlanan bir yönetmelikle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 15. - Maddede, yargı denetimi dışında kalan işlemlerde bu Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiştir.

Madde 16. - Maddede, açıklanması hâlinde Devletin emniyetine, dış ilişkilerine, millî savunmasına ve millî güvenliğine açıkça zarar verecek, niteliği itibarıyla Devlet sırrı olan gizlilik dereceli bilgi veya belgelerin bilgi edinme hakkı kapsamı dışında olduğu ifade edilmiştir.

Madde 17. - Madde ile; açıklanması ya da zamanından önce açıklanması hâlinde Devletin ulusal ekonomik politikasının yürütülmesine zarar verecek veya haksız rekabet ve kazanca sebep olacak bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışında tutulmuştur.

Madde 18. - Maddede, istihbarata ilişkin bilgi veya belgelerin bu Kanun kapsamı dışında tutulduğu belirtilmiştir.

Madde 19. - Madde ile; kurum ve kuruluşların yetkili birimlerince yürütülen idarî soruşturmalar ile ilgili bilgi veya belgelerin hangi durumlarda bu Kanun kapsamı dışında olduğu belirtilmiştir.

Madde 20. - Madde ile; adli soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi veya belgelerin hangi durumlarda bu Kanun kapsamı dışında tutulduğu belirtilmiş ve bu kuralın istisnaları gösterilmiştir.

Madde 21. - Madde ile; kişinin izin verdiği hâller saklı kalmak üzere, özel hayatın gizliliği kapsamında, açıklanması hâlinde kişinin sağlık bilgileriyle aile hayatına, şeref ve haysiyetine, mesleki ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak bilgi veya belgelerin bilgi edinme hakkı kapsamı dışında tutulduğu ifade edilerek, kişilerin özel hayatlarının gizliliği korunmak istenmiş, ancak kamu yararının gerektirdiği hâllerde, kişisel bilgi veya belgelerin açıklanabileceği, fakat bunun için ilgili kişiye en az yedi gün önceden haber verilmesi ve yazılı rızasının alınması gerektiği belirtilmiştir.

Madde 22. - Madde ile; haberleşmenin gizliliğinin korunması amaçlanmıştır.

Madde 23. - Madde ile; kanunlarda ticarî sır olarak nitelenen bilgi veya belgeler yanında kurum ve kuruluşlar tarafından gerçek veya tüzel kişilerden gizli kalması kaydıyla sağlanan ticari ve mali bilgiler bu Kanun kapsamı dışında tutulmuştur.

Madde 24. - Madde ile; fikir ve sanat eserlerine ilişkin olarak yapılacak bilgi edinme başvuruları hakkında ilgili kanun hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Madde 25. - Madde ile; kurum ve kuruluşların kamuoyunu ilgilendirmeyen ve sadece kendi personeli ile kurum içi uygulamalarına ilişkin düzenlemeler hakkındaki bilgi veya belgelerin bilgi edinme hakkının kapsamı dışında tutulduğu belirtilerek söz konusu düzenlemeden etkilenen kurum çalışanlarının bilgi edinme hakları saklı tutulmuştur.

Madde 26. - Madde ile; kurum ve kuruluşların faaliyetlerini yürütmek üzere, elde ettikleri görüş, bilgi notu ve tavsiye niteliğindeki bilgi veya belgelerin bilgi edinme hakkı kapsamı dışında olduğu belirtilmiş, maddenin ikinci fıkrasında bu kuralın istisnaları gösterilmiştir.

Madde 27. - Maddede, gizliliği kaldırılmış olan bilgi veya belgelerin bu Kanunda belirtilen diğer istisnalar kapsamına girmiyor ise, bilgi edinme başvurularına açık hale geleceği belirtilmiştir.

Madde 28. - Madde ile; bu Kanunun uygulanmasında ihmâli, kusuru veya kastı bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında, işledikleri fiillerin genel hükümler çerçevesinde ceza kovuşturması gerektirmesi hususu saklı kalmak kaydıyla, tâbi oldukları mevzuatta yer alan disiplin cezalarının uygulanacağı belirtilmiştir.

Madde 29. - Madde ile; kurum ve kuruluşlara, kendilerine yapılan bilgi edinme başvuruları ve bunların sonuçlarına ilişkin olarak rapor düzenleme ve bu raporu Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna gönderme; Kurula da hazırlayacağı genel raporu söz konusu kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte her yıl mayıs ayında Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderme yükümlülüğü getirilmiştir.

Madde 30. - Madde ile; yönetmeliğin çıkarılması usulü düzenlenmiştir.

Madde 31. - Yürürlük maddesidir.

Madde 32. - Yürütme maddesidir.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Avrupa Birliği Uyum Komisyonu
Esas No. : 1/632

Karar No. : 2

16.7.2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca, 25.6.2003 tarihinde Başkanlığımıza sunulan, “Bilgi Edinme Hakkı Kanunu Tasarısı”, Başkanlığımızca 27.6.2003 tarihinde, esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak da Anayasa Komisyonu ile Komisyonumuzca havale edilmiştir. Komisyonumuz, 24.6.2003 tarihli dördüncü, 8.7.2003 tarihli beşinci, 15.7.2003 tarihli altıncı ve 16.7.2003 tarihli yedinci toplantılarında, Adalet, İçişleri, Dışişleri, Millî Eğitim, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Tarım ve Köyüşleri bakanlıkları temsilcilerinin de katılımıyla Tasarıyı inceleyip görüşmüştür.

Tasarı ile Avrupa Birliğine uyum süreci çerçevesinde, Avrupa Birliği müktesabatı dikkate alınmak suretiyle, demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak, kişilerin, bilgi edinme haklarını kullanmalarına yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

Komisyonun Tasarı üzerindeki incelemesinin, AB’ye üye ülkelerdeki mevzuat ışığında değerlendirme ile sınırlı olması gerekir. Tasarıdaki düzenlemelerin, Avrupa Birliğine üye ülkelerde nasıl düzenlendiğine bakarak, Avrupa Birliğine üye ülkelerle mevzuat uyumunun sağlanıp sağlanmadığı incelenmelidir. Bu amaçla seçilecek örnek üye ülkelerin mevzuatı ile bir karşılaştırma yapılmalıdır.

Komisyonumuz bu amaçla Almanya, İtalya, Yunanistan, Finlandiya, Bulgaristan, Avusturya, AB Parlamentosu, Fransa, Slovenya ve Portekiz Bilgi Edinme kanunlarını edinerek, Tasarıyı ülkemiz koşullarını da dikkate alarak, bu kanunlar ışığında değerlendirmeye çalışmıştır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerden sonra, Tasarı ile gerekçesi benimsenmiş ve Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Tasarının “amaç” başlıklı 1 inci maddesi, “kişilerin bilgi edinme hakkından” söz etmektedir. Komisyonumuzda maddenin görüşülmesi sırasında, hukuk dilinde “kişi” kavramının, gerçek kişi ve tüzel kişi olarak ikiye ayrıldığı; bu ayrımın kullanılmaması durumunda, “kişi” kavramından, sadece gerçek kişilerin anlaşılacağı ve bunun sonucunda da, tüzel kişilerin bilgi edinme hakkına sahip olmayabilecekleri ifade edilmiştir. Cevaben yapılan açıklamalarda amacın, hem gerçek hem de tüzel kişilerin bilgi edinme hakkına sahip kılınmaları olduğu ve sonraki maddelerde bu amaca uygun düzenlemeler yapılmış olduğu ve bu nedenle herhangi bir değişikliğe gerek olmadığı belirtilmiştir. Ancak Komisyonumuz, uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlere meydan vermemek için “kişiler” sözcüğünün başına “gerçek ve tüzel” ibaresini eklemeyi uygun görmüştür. Madde bu amaçla Komisyon başkanlığına verilen redaksiyon yetkisi çerçevesinde yeniden yazılmıştır. 1 inci madde, Komisyonumuzca, redaksiyona uğramış haliyle kabul edilmiştir.

Tasarının, “Tanımlar” başlıklı 3 üncü maddesi, Tasarıda geçen kavramları tanımlamaktadır. Maddenin (d) bendi, “belge” kavramını tanımlamaktadır. Maddenin Komisyonumuzda görüşülmesi sırasında, “compact” sözcüğünün İngilizce bir sözcük olduğu; ya yerine yeni bir sözcük kullanılması gerektiği ya da İngilizce okunduğu gibi yazılmasının daha uygun olacağı belirtilmiştir. Bu noktada başlayan tartışma, bugün bile disk dışında bilgi taşıyıcılarının kullanıldığı; teknolojinin gelişmesiyle birlikte bilgi ve belge taşıyıcı araçların çeşitlendiği ve kısa süre içinde bu konuda yeni yasal düzenleme gereksinimi ortaya çıkabileceği endişesini doğurmuştur. Bu endişeyi gideren bir

önerge elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını belge kavramının tanımına sokmaktadır. Komisyonumuz söz konusu önergeyi kabul etmiş ve madde önergede öngörülen değişiklikle birlikte kabul edilmiştir.

Tasarının başvuru usulünü düzenleyen 6 ncı maddesi, internet üzerinden elektronik posta yoluyla yapılacak başvuruları kapsamına almamaktadır. Komisyonumuzda madde üzerinde yapılan görüşmeler sırasında, içinde yaşamakta olduğumuz bilgi ve teknoloji çağında, teknolojinin olanaklarından yararlanmamanın kabul edilemeyeceği; AB'ye üye ülkelerde bu tür bir başvurunun kabul edildiği bu nedenle maddenin değiştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu amaçla verilen bir önerge kabul edilmiştir. Önergede kişinin kimliğinin ve imzasının belirlenebilir olması koşuluyla elektronik ortamda yapacağı başvuruların kabulüne olanak tanınmaktadır. Böylece bir taraftan kimliğini gizleyen kişilere bilgi ve belge verilmesinin ve bilgi verecek kurum ve kuruluşların aşırı bir yük altında kalmalarının önü kesilirken, diğer taraftan, AB'ye üye ülkelerde olduğu gibi elektronik iletişim yoluyla bilgi ve belge talebinde bulunmanın yolu açılmaktadır. 6 ncı madde önergede öngörülen bu değişiklikle birlikte kabul edilmiştir.

Tasarının 7 nci maddesi, istenecek bilgi ve belgenin niteliğini düzenlemektedir. Maddenin ikinci fıkrası, kurum ve kuruluşlar tarafından, ayrı ve özel bir çalışma, araştırma, inceleme ve çözümleme gerektiren bilgi ve belge talebinde bulunulamaması konusunu düzenlemektedir. Oysa maddenin birinci fıkrasında zaten, "kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi ve belge"nin istenebilmesine olanak tanınmıştır. Dolayısıyla ikinci fıkrada yeniden böyle bir sınırdan söz etmek, hem tekrar olacak, hem de dar bir yorumlama ile verilebilecek belge ve bilgilerin kapsamının daralmasına yol açabilecektir. Bu amaçla ikinci fıkranın madde metninden çıkarılmasını öngören bir önerge Komisyonumuzca kabul edilmiş ve 7 nci madde bu değişiklikle birlikte kabul edilmiştir.

Tasarının 10 uncu maddesi, bilgi ve belgeye erişimi düzenlemektedir. Maddenin son fıkrasında, bilgi ve belge karşılığında, erişimin gerektirdiği maliyet tutarı kadar bir ücretin tahsil edilebileceği öngörülmektedir. Bu konuda AB'ye üye ülkelerin mevzuatı incelendiğinde, ülkelerin bazılarında maliyetin ne kadarının karşılanacağı konusunun idarecilerin takdirine bırakıldığı; diğer bazılarında belirli bir sınıra kadar olan maliyetlerin kurum bütçesinden karşılandığı; bu sınırın üstündekilerin, başvuru sahibinden tahsil edildiği görülmektedir. Bu biçimdeki esnek uygulama, hem vatandaşın bilgi edinmesini kolaylaştırmakta, hem de belirli bir meblağı aşan maliyetler söz konusu olduğunda, kamunun kaynak kaybına uğraması engellenmektedir. Komisyonumuz idareye belirli bir takdir yetkisi vermek için maddenin sonunda geçen "tahsil eder" ibaresini, verilen redaksiyon yetkisi çerçevesinde "tahsil edebilir" biçiminde değiştirmiştir. Böylece idare, maliyetin belirli bir kısmına kadarını kendisi karşılama, hizmeti bedelsiz sunma yetkisiyle donatılmış olmaktadır. 10 uncu madde bu değişiklikle birlikte kabul edilmiştir.

Tasarının 12 nci maddesi, başvuruların cevaplandırılması usulünü düzenlemektedir. Maddeye göre, cevapların yazılı olması gerekmektedir. Ancak daha önceden elektronik ortamda iletişim ilkesini benimsemiş olan Komisyonumuz, redaksiyon yetkisi çerçevesinde, bu ilkeye uygun olarak, maddeye, "veya elektronik ortamda" ibaresini eklemiştir. Böylece vatandaşların bilgi ve belge talepleri, elektronik ortamda da karşılanabilecektir.

Tasarının 13 üncü maddesi, bilgi ya da belge edinme talebi reddedilen vatandaşların, itiraz haklarını düzenlemektedir. Buna göre, itiraz hakkı sadece 16 ve 17 nci maddelerde öngörülen Devlet sırrı ve devletin ekonomik çıkarlarına ilişkin belge ve bilgilerle sınırlı tutulmuştur. AB'ye üye ül-

kelerin mevzuatını inceleyen Komisyonumuz, itiraz hakkının sınırlandırıldığına ilişkin bir örnek bulamamıştır. Bu nedenle, her türlü bilgi ve belge talebinin reddinin itiraz konusu olmasını uygun bularak 16 ve 17 nci madde sınırlamasını kaldırmıştır. Maddede ayrıca, Kurula yapılacak başvuruların, Kurul tarafından, 60 gün içinde cevaplandırılması; Kurulun bu amaçla yapacağı taleplerin de 30 gün içinde karşılanması öngörülmektedir. Komisyonumuz bu sürelerin çok uzun olduğu; vatandaşa verilecek bilgi ve belgelerin, bu süreler geçtikten sonra çoğu zaman işlevsiz kalacağı gerekçeleriyle yarıya (30 ve 15 gün) indirilmesini öngören bir önergeyi kabul etmiştir. 13 üncü madde bu değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

Tasarının 14 üncü maddesi, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunu düzenlemektedir. Madde üzerinde iki önerge verilmiştir. Önergelerden birincisi, Komisyonumuzun daha önce 13 üncü maddede yaptığı değişikliğe paralel olarak, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun, sadece 16 ve 17 nci maddelere ilişkin olarak yapılacak itirazları değil, Kanunun tümüne ilişkin olarak yapılacak itirazları karara bağlamasını öngörmektedir. Komisyonumuz bu önergeyi kabul etmiştir. İkinci önerge Kurulun yapısına ilişkindir. Komisyonumuzda ayrıca Kurulun bu haliyle işleminin güç olduğu; Kurul üyeliğinin sürekli kılınması gerektiği belirtilmiştir. Komisyonumuz, kendi görevinin AB'ye uyumlu sınırlı olduğu düşüncesiyle, bu incelemenin yapılmasını esas komisyona bırakmıştır. İkinci önerge, Komisyonumuz tarafından bu nedenle reddedilmiştir. 14 üncü madde, birinci önergede öngörülen değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

Tasarının 15 inci maddesi, yargı denetimi dışında kalan işlemlerle ilgilidir. Düzenlemeye göre, bu işlemlerle ilgili olarak, bilgi ve belge talebinde bulunulamamaktadır. Komisyonunda, bazı işlemlerin yargı denetimi dışında bırakılması ile bu işlemler hakkında bilgi edinme hakkının kullanılmasının farklı şeyler olduğu belirtilmiş ve Komisyon, söz konusu işlemlerin yine yargı denetimi dışında kalabileceği, ancak, kişilerin bu işlemler hakkında bilgi edinmeleri yolunun kapatılmaması gerektiği görüşünü benimsemiştir. AB ülkelerinde bu tür bir sınırlama bulunmadığını da göz önünde bulunduran Komisyon maddenin Tasarı metninden çıkarılmasını öngören bir önergeyi kabul etmiştir. Madde teselsülü bu değişiklikten sonra yeniden yapılmıştır.

Tasarının 17 nci maddesi, devletin ulusal ekonomik politikasının yürütülmesine zarar verecek nitelikte bilgi ve belgelerin Kanun kapsamı dışında olduğu hükmünü getirmektedir. Ancak bu ifade, vatandaşın bilgi edinme hakkının özünü zedeleyecek genişlikte bir düzenlemedir. Komisyonumuz, AB ülkeleri mevzuatını da inceleyerek bu sınırlamayı "ülkenin ekonomik çıkarları" ile sınırlamıştır. Bu amaçla verilmiş olan bir önerge kabul edilmiş ve 17 nci madde 16 ncı madde olarak, bu değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

Tasarının 18 inci maddesi, istihbarata ilişkin bilgi ve belgelerin de Kanun kapsamı dışında olduğunu hüküm altına almıştır. Ancak Tasarının 16 ncı maddesi, zaten devlet sırrına ilişkin bilgi ve belgeleri kapsam dışına çıkarmıştır. İstihbarata ilişkin bilgi ve belgelerin devlet sırrı kapsamında değerlendirilmesi kaçınılmazdır. Dolayısıyla tekrarı önlemek bakımından 18 inci maddeyi Tasarı metninden çıkaran bir önerge Komisyonumuzca kabul edilmiş ve madde Tasarıdan çıkarılmıştır. Madde teselsülü bu değişiklikten sonra yeniden yapılmıştır.

Tasarının 20 ncı maddesi, adli soruşturma ve kovuşturmayla ilişkin bilgi ve belgelerin kapsam dışında kalmasını öngörmektedir. Maddenin son fıkrasında, yargı ile ilgili işlemlerde uygulanan kanun hükümlerinin saklı olduğu belirtilmeye çalışılmaktadır. Ancak ifade biçimi amacı karşılamaktan uzaktır ve duraksamalara yol açacak niteliktedir. Bu nedenle fıkra, Başkanlığa verilen redaksiyon yetkisi çerçevesinde yeniden yazılmıştır. 20 ncı madde, madde sıralamasına uygun olarak 18 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Özel hayatın gizliliğini düzenleyen 21 inci madde üzerinde Komisyon üyelerimiz tarafından bir önerge verilmiştir. Sadece aile yaşamının değil ama aynı zamanda özel hayatın da kapsam dışın- da olmasını öngören önerge Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Komisyonumuzda “ekonomik değer” kavramının belirsizlik taşıdığı ve bu nedenle değiştirilmesi gerektiği görüşü ileri sürülmüş- se de, bu tür bir incelemenin Komisyonumuzun ihtisası dahilinde olmadığı düşüncesiyle, bu in- celemeye girilmemiştir. 21 inci madde 19 uncu madde olarak yukarıda belirtilen önerge doğrul- tusunda değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının 26 ncı maddesinde geçen “istatistiki” sözcüğünün yazım kurallarına göre “istatistik” olarak düzeltilmesi gerektiği önerilmişse de, bu tür bir incelemenin komisyonumuzun ihtisası dahilinde olmadığı gerekçesiyle, madde, 24 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 29 uncu maddesi kurum ve kuruluşların bu Kanunun uygulamasıyla ilgili olarak yıl- lık bir rapor hazırlamakla yükümlü kılınmışlardır. Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu da bu rapor- lara dayanarak bir rapor hazırlamakta ve bunu TBMM’ye sunmaktadır. Komisyon üyelerimiz tarafından verilen bir önerge ile Kurulun raporunun İnsan Hakları Komisyonunda görüşülmesi ve kamuoyuna açıklanması öngörülmektedir. Ayrıca TBMM’nin çalışma takvimi dikkate alınarak Kurul tarafından sunulacak raporun sunulma tarihi Mayısın Nisana çekilmektedir. Komisyonumuz önergeyi kabul etmiş ve 29 uncu maddeyi, madde sıralamasına uygun olarak önergedeki değişiklik- le birlikte 27 nci madde olarak kabul etmiştir.

Tasarının uygulamaya ilişkin yönetmeliği düzenleyen 30 uncu maddesi, herhangi bir süre ön- görmemektedir. Komisyon üyelerimiz bu durumlarda yönetmeliğin çıkarılmasının uzun süre gecikebileceğini dikkate alarak, zorlayıcı olması bakımından, yönetmeliğin çıkarılması için 6 aylık bir süre konmasını uygun bulmuşlardır. Madde, Başkanlığa verilen redaksiyon yetkisi çerçevesinde yeniden yazılmıştır.

Tasarının yürürlüğe ilişkin 31 inci maddesi Kanunun yayımı tarihinden 6 ay sonra yürürlüğe girmesini öngörmektedir. Komisyonumuz bu süreyi uzun bularak 3 ayla sınırlamıştır.

Tasarının 2, 4, 5, 8, 9, 11 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir. Tasarının 16 ncı maddesi 15; 19 uncu maddesi 17; 22 nci maddesi 20; 23 üncü maddesi 21; 24 üncü maddesi 22; 25 inci maddesi 23; 26 ncı maddesi 24; 27 nci maddesi 25; 28 inci maddesi 26 ve yürütmeye ilişkin 32 nci maddesi 30 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Adalet Komisyonuna sunulmak üzere arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
<i>Yaşar Yakış</i>	<i>Nükhet Hotar</i>	<i>Onur Öymen</i>
Düzce	İzmir	İstanbul
Sözcü	Kâtip	Üye
<i>İbrahim Reyhan Özal</i>	<i>Yakup Kepenek</i>	<i>Vahit Kirişçi</i>
İstanbul	Ankara	Adana
Üye	Üye	Üye
<i>Abdülbaki Türkoğlu</i>	<i>Muharrem Karslı</i>	<i>Musa Sivacıoğlu</i>
Elazığ	İstanbul	Kastamonu
Üye	Üye	Üye
<i>Ömer İnan</i>	<i>Kemal Derviş</i>	<i>Algan Hacaloğlu</i>
Mersin	İstanbul	İstanbul

(14 ve 21 sayılı maddelere
itiraz hakkım saklıdır)

AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak gerçek ve tüzel kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tanımlar

MADDE 3. - Bu Kanunda geçen;

a) Kurum ve kuruluş : Bu Kanunun 2 nci maddesinde geçen ve kapsama dahil olan bilgi edinme başvurusu yapılacak bütün makam ve mercileri,

b) Başvuru sahibi : Bu Kanun kapsamında bilgi edinme hakkını kullanarak kurum ve kuruluşlara başvuran gerçek ve tüzel kişileri,

c) Bilgi : Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi,

d) Belge : Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını,

e) Bilgi veya belgeye erişim : İstenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hallerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini,

f) Kurul : Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunu,
İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkı ve Bilgi Verme Yükümlülüğü

Bilgi edinme hakkı

MADDE 4. - Tasarının 4 üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bilgi verme yükümlülüğü

MADDE 5. - Tasarının 5 inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilgi Edinme Başvurusu

Başvuru usulü

MADDE 6. - Bilgi edinme başvurusu, başvuru sahibinin adı ve soyadı, imzası oturma yeri veya iş adresini, başvuru sahibi tüzel kişi ise tüzel kişinin unvanı ve adresi ile yetkili kişinin imzasını ve

yetki belgesini içeren dilekçe ile istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum veya kuruluşa yapılır. Bu başvuru, kişinin kimliğinin ve imzasının yasal olarak belirlenebilir olması kaydıyla elektronik ve diğer iletişim araçlarıyla da yapılabilir.

Dilekçede, istenen bilgi veya belgeler açıkça belirtilir.

İstenecek bilgi veya belgenin niteliği

MADDE 7. - Bilgi edinme başvurusu, başvuru kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır.

İstenecek bilgi veya belge, başvuru kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşa gönderilir ve durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir.

Yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler

MADDE 8. - Tasarının 8 inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Gizli bilgileri ayırarak bilgi veya belge verme

MADDE 9. - Tasarının 9 uncu maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bilgi veya belgeye erişim

MADDE 10. - Kurum ve kuruluşlar, başvuru sahibine istenen belgenin onaylı bir kopyasını verirler.

Bilgi veya belgenin niteliği gereği kopyasının verilmesinin mümkün olmadığı veya kopya çıkarılmasının aslına zarar vereceği hallerde, kurum ve kuruluşlar ilgilinin;

- a) Yazılı veya basılı belgeler için, söz konusu belgenin aslını incelemesi ve not alabilmesini,
- b) Ses kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları dinleyebilmesini,
- c) Görüntüyü kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları izleyebilmesini sağlarlar.

Bilgi veya belgenin yukarıda belirtilenlerden farklı bir şekilde elde edilmesi mümkün ise, belgeye zarar vermemek koşuluyla bu olanak sağlanır.

Başvurunun yapıldığı kurum ve kuruluş, erişimine olanak sağladığı bilgi veya belgeler için başvuru sahibinden erişimin gerektirdiği maliyet tutarı kadar bir ücreti bütçeye gelir kaydedilmek üzere tahsil edebilir.

Bilgi veya belgeye erişim süreleri

MADDE 11. - Tasarının 11 inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Başvuruların cevaplandırılması

MADDE 12. - Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak veya elektronik ortamda başvuru sahibine bildirirler. Başvurunun reddedilmesi halinde bu kararın gerekçesi ve buna karşı başvuru yolları belirtilir.

İtiraz usulü

MADDE 13. - Bilgi edinme istemi, bu Kanunda öngörülen sebeplerle reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir. Kurul, bu konudaki kararını otuz gün içinde verir. Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi onbeş gün içinde vermekle yükümlüdürler.

Kurula itiraz, başvuru sahibinin idarî yargıya başvurma süresini durdudur.

Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu

MADDE 14. - Bilgi edinme başvurusuyla ilgili olarak bu Kanun çerçevesinde yapılacak itirazlar üzerine, verilen kararları ve uygulamaları incelemek ve kurum ve kuruluşlar için bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin olarak kararlar vermek üzere; Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur.

Kurul; Bakanlar Kurulunun, birer üyeyi Yargıtay ve Danıştay genel kurullarının kendi kurumları içinden önerecekleri ikişer aday, birer üyeyi ceza hukuku ve idare hukuku alanlarında profesör veya doçent unvanına sahip kişiler arasından, iki üyeyi en az genel müdür düzeyinde görev yapmakta olanlar arasından ve bir üyeyi de Adalet Bakanının önerisi üzerine bu Bakanlıkta idarî görevlerde çalışan hâkimler arasından seçeceği yedi üyeden oluşur.

Kurul üyeliğine önerilen adayların muvafakatları aranır.

Kurul Başkanı, Bakanlar Kurulunca Kurulun üyeleri arasından seçilir.

Kurul, en az ayda bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.

Kurul üyelerinin görev süreleri dört yıldır. Görev süresi sona erenler yeniden seçilebilirler. Görev süresi dolmadan görevinden ayrılan üyenin yerine aynı usule göre seçilen üye, yerine seçildiği üyenin görev süresini tamamlar.

Kurul üyelerine 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla fiilen görev yaptıkları her gün için uhdesinde kamu görevi bulunanlara (1000), uhdesinde kamu görevi bulunmayanlara ise (2000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir. Bu ödemelerde damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmaz.

Kurul, belirleyeceği konularda komisyonlar ve çalışma grupları kurabilir; ayrıca gerekli görüldüğü takdirde, ilgili bakanlık ile diğer kurum ve kuruluşların ve sivil toplum örgütlerinin temsilcilerini bilgi almak üzere toplantılarına katılmaya davet edebilir.

Kurulun sekretarya hizmetleri Adalet Bakanlığı tarafından yerine getirilir.

Kurulun görev ve çalışmalarına ilişkin esas ve usuller Adalet Bakanlığınca hazırlanarak yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkının Sınırları

Devlet sırrına ilişkin bilgi veya belgeler

MADDE 15. - Tasarının 16 ncı maddesi, Komisyonumuzca 15 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ülkenin ekonomik çıkarlarına ilişkin bilgi veya belgeler

MADDE 16. - Açıklanması ya da zamanından önce açıklanması halinde, ülkenin ekonomik çıkarlarına zarar verecek veya haksız rekabet ve kazanç sebep olacak bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

İdarî soruşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler

MADDE 17. - Tasarının 19 uncu maddesi, Komisyonumuzca 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Adli soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler

MADDE 18. - Açıklanması veya zamanından önce açıklanması halinde,

- a) Suç işlenmesine yol açacak,
- b) Suçların önlenmesi ve soruşturulması ya da suçluların kanunî yollarla yakalanıp kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek,
- c) Yargılama görevinin gereğince yerine getirilmesini engelleyecek,
- d) Hakkında dava açılmış bir kişinin adil yargılanma hakkını ihlâl edecek nitelikteki bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

4.4.1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 6.1.1982 tarihli ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu ve diğer özel kanun hükümleri saklıdır.

Özel hayatın gizliliği

MADDE 19. - Kişinin izin verdiği haller saklı kalmak üzere, özel hayatın gizliliği kapsamında, açıklanması halinde kişinin sağlık bilgileri ile özel ve aile hayatına, şeref ve haysiyetine, meslekî ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Kamu yararının gerektirdiği hallerde, kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye en az yedi gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir.

Haberleşmenin gizliliği

MADDE 20. - Tasarının 22 nci maddesi, Komisyonumuzca 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ticarî sır

MADDE 21. - Tasarının 23 üncü maddesi, Komisyonumuzca 21 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Fikir ve sanat eserleri

MADDE 22. - Tasarının 24 üncü maddesi, Komisyonumuzca 22 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Kurum içi düzenlemeler

MADDE 23. - Tasarının 25 inci maddesi, Komisyonumuzca 23 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Kurum içi görüş, bilgi notu ve tavsiyeler

MADDE 24. - Tasarının 26 ncı maddesi, Komisyonumuzca 24 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Gizliliği kaldırılan bilgi veya belgeler

MADDE 25. - Tasarının 27 nci maddesi, Komisyonumuzca 25 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Çeşitli ve Son Hükümler

Ceza hükümleri

MADDE 26. - Tasarının 28 inci maddesi, Komisyonumuzca 26 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Rapor düzenlenmesi

MADDE 27. - Kurum ve kuruluşlar, bir önceki yıla ait olmak üzere;

- a) Kendilerine yapılan bilgi edinme başvurularının sayısını,
- b) Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,
- c) Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistikî bilgileri,
- d) Gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak ya da bu nitelikteki bilgiler ayrılarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,
- e) Başvurunun reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sayısı ile bunların sonuçlarını,

Gösterir bir rapor hazırlayarak, bu raporları her yıl Şubat ayının sonuna kadar Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna gönderirler. Bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları raporlarını bağlı, ilgili ya da ilişkili oldukları bakanlık vasıtasıyla iletirler. Kurul, hazırlayacağı genel raporu, söz konusu kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte her yıl Nisan ayının sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderir. Bu raporlar takip eden iki ay içinde TBMM İnsan Hakları Komisyonunca değerlendirilir ve kamuoyuna açıklanır.

Yönetmelik

MADDE 28. - Bu Kanunun uygulanması ile ilgili esas ve usullerin belirlenmesine ilişkin yönetmelik, Kanunun yayımını takip eden 6 ay içinde, Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulur.

Yürürlük

MADDE 29. - Bu Kanun, yayımı tarihinden itibaren üç ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 30 . - Tasarının 32 nci maddesi, Komisyonumuzca 30 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/632

Karar No. : 34

24.7.2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuzun 17.7.2003 tarihli 27 nci toplantısında Adalet Bakanı Sayın Cemil Çiçek ile Başbakanlık ve Adalet Bakanlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlanan ve gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilen ancak, maddelerin ayrıntılı bir biçimde incelenip görüşülerek, gerekli düzenleme ve değişikliklerin yapılması amacıyla üç kişilik bir alt komisyona havale edilen "Bilgi Edinme Hakkı Kanunu Tasarısı", alt komisyonun 18.7.2003 ve 22.7.2003 tarihlerinde yaptığı iki toplantıda ilgili bakanlık temsilcilerinin de katılmalarıyla Avrupa Birliği Uyum Komisyonunca, Komisyon Başkanlığına sunulan rapor ve metni de dikkate almak suretiyle hazırlayarak Komisyonumuza sunduğu metin esas alınmak suretiyle, Komisyonumuzun 24.7.2003 tarihli 28 inci toplantısında Başbakanlık ve Adalet Bakanlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüşülmüş, maddeler üzerinde yapılan kabul, ilave ve değişiklikler sırasıyla aşağıda açıklanmıştır.

Tasarının 1 inci ve 2 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 3 üncü maddesi, Avrupa Birliği Uyum Komisyonunca kabul edilen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 5 inci maddesinde bilgi edinme hakkı kapsamı dışında olan bilgi ve belgeler yalnızca bu Kanunla değil, diğer kanunlara da atıflar yapılarak genişletilmektedir. Bilgi edinme hakkı bu Kanunla düzenlendiğine göre, bu hakkın kapsamı dışındaki bilgi ve belgelerin neler olduğu yine bu Kanunda yer almalıdır. Bu nedenle, maddedeki "... ile diğer kanunlara göre açıklanması yasak olanlar." ibaresi metinden çıkarılmış ve maddeye bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümlerinin uygulanmayacağına ilişkin bir fıkra ilave edilmiştir.

Tasarının 6 ncı maddesi Avrupa Birliği Uyum Komisyonunca kabul edilen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 7 nci ve 8 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 9 uncu maddesinde yer alan "kanunlarında" ibaresi, 5 inci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 10 uncu maddesi Avrupa Birliği Uyum Komisyonunca kabul edilen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 12 nci maddesi Avrupa Birliği Uyum Komisyonunca kabul edilen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 13 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki süreler fazla bulunarak "altmış gün" ibaresi "otuz iş günü", "otuz gün" ibaresi "onbeş iş günü" şeklinde değiştirilmiştir.

Tasarının 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna, Anayasa Hukuku alanında profesör veya doçent unvanına sahip kişiler arasından bir üye ve Türkiye Barolar Birliğinden baro başkanı seçilme yeterliliğine sahip bir üye de ilave edilerek Kurulun üye sayısı dokuza çıkarılmış, altıncı fıkraya yapılan ilave ile yeni seçilen Kurul göreve başlayıncaya kadar önceki Kurulun görevine devam edeceğine ilişkin bir cümle ilave edilmiş, Kurulun sekreteryaya hizmetlerinin Başbakanlık tarafından yerine getirilmesi, görev ve çalışmalarına ilişkin esas ve usullerin belirleneceği yönetmeliğin Başbakanlıkça hazırlanarak yürürlüğe konulması uygun görülerek dokuz ve onuncu fıkralarda yer alan "Adalet Bakanlığı" ibareleri "Başbakanlık" olarak değiştirilmiştir.

Tasarının 15 inci maddesinde düzenlenen ve yargı denetimi dışında kalan idari işlemlerden kişinin çalışma hayatını, mesleki geleceğini ve meslek onurunu etkileyebilecek nitelikte olanların bilgi edinme hakkı kapsamı içinde yer almasının uygun olacağı düşüncesiyle madde metni yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun 16 ncı maddesi 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 18 inci maddesine 15 inci maddede yapılan düzenlemeye paralel olarak bilgi ve belgelerin kişinin çalışma hayatını ve meslek onurunu etkileyecek nitelikte olması halinde istihbarata ilişkin bilgi ve belgeleri bilgi edinme hakkı kapsamı içine almak amacıyla, ikinci fıkra eklenmiştir.

Tasarının 19 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun 18 inci maddesi 20, 19 uncu maddesi 21 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 22, 23, 24 ve 25 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 26 ncı maddesinin birinci fıkrasına kurum ve kuruluş tarafından aksi kararlaştırılmadıkça fıkrada sayılan bilgi veya belgeleri fıkra kapsamına almak amacıyla "bilgi veya belgeler" ibaresinden sonra "kurum ve kuruluş tarafından aksi kararlaştırılmadıkça" ibaresi eklenmiş, ikinci fıkradaki "istatistiki" kelimesi "istatistik" olarak düzeltilmek suretiyle fıkrada redaksiyon yapılmıştır.

Tasarıya, "Tavsiye ve mütalaa" başlığı altında tavsiye ve mütalaa taleplerini bu Kanun kapsamı dışında tutmak amacıyla 27 nci madde ilave edilmiştir.

Tasarının 27 nci maddesi 28 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 28 inci maddesine bu Kanunla erişilen bilgi ve belgelerin ticari amaçla çoğaltılıp kullanılmasını yasaklamak amacıyla bir fıkra ilave edilmiş ve 29 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 29 uncu maddesinin (c) bendindeki "istatistiki" kelimesi "istatistik" olarak düzeltilmiş, ikinci fıkradaki "mayıs ayında" ibaresi Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma takvimi dikkate alınarak "nisan ayının sonuna kadar" şeklinde değiştirilmiş ve fıkranın sonuna, bu raporların takip eden iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kamuoyuna açıklanacağına dair bir cümle ilave edilmiş ve 30 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 30 uncu maddesine, yönetmeliğin Kanunun yayımını takip eden altı ay içinde çıkarılacağı hususu ilave edilmiş, "Adalet Bakanlığı" ibaresi 14 üncü maddede yapılan düzenlemeye paralel olarak "Başbakanlık" şeklinde değiştirilmiş ve 31 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının yürürlüğe ilişkin 31 inci maddesi 32, yürütmeye ilişkin 32 nci maddesi 33 üncü maddede olarak aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Köksal Toptan</i>	Halil Özyolcu	<i>Ramazan Can</i>
Zonguldak	Ağrı	Kırıkkale
	(Toplantıya katılmadı)	
Kâtip	Üye	Üye
<i>Hasan Kara</i>	<i>Mehmet Ziya Yergök</i>	<i>Feridun Fikret Baloğlu</i>
Kilis	Adana	Antalya
Üye	Üye	Üye
<i>Orhan Yıldız</i>	<i>Semiha Öyüş</i>	<i>Feridun Ayvazoğlu</i>
Artvin	Aydın	Çorum
Üye	Üye	Üye
<i>Muzaffer Külcü</i>	<i>Mahmut Durdu</i>	Esat Canan
Çorum	Gaziantep	Hakkâri
		(Toplantıya katılmadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Recep Özel</i>	Ahmet Güryüz Ketenci	<i>Mehmet Yılmazcan</i>
Isparta	İstanbul	Kahramanmaraş
	(Toplantıya katılmadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Harun Tüfekçi</i>	<i>Kerim Özkul</i>
Kastamonu	Konya	Konya
Üye	Üye	Üye
Muharrem Kılıç	<i>İsmail Bilen</i>	<i>Orhan Eraslan</i>
Malatya	Manisa	Niğde
(Toplantıya katılmadı)		
Üye	Üye	Üye
Ömer Kulaksız	Mehmet Nuri Saygun	<i>Bekir Bozdağ</i>
Sivas	Tekirdağ	Yozgat
(Toplantıya katılmadı)	(Toplantıya katılmadı)	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU TASARISI
BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2.- Bu Kanun; kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanır.

1.11.1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır.

Tanımlar

MADDE 3.- Bu Kanunda geçen;

- a) Kurum ve kuruluş: Bu Kanunun 2 nci maddesinde geçen ve kapsama dahil olan bilgi edinme başvurusu yapılacak bütün makam ve mercileri,
 - b) Başvuru sahibi: Bu Kanun kapsamında bilgi edinme hakkını kullanarak kurum ve kuruluşlara başvuran gerçek ve tüzel kişileri,
 - c) Bilgi: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi,
 - d) Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, bilgisayar belleği, disket ve compact diskleri ile diğer ortamlarda kaydedilmiş bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını,
 - e) Bilgi veya belgeye erişim: İstenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hâllerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini,
 - f) Kurul: Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunu,
- İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkı ve Bilgi Verme Yükümlülüğü

Bilgi edinme hakkı

MADDE 4. - Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir.

Türkiye'de ikâmet eden yabancılar ile Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyebilecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülükleri saklıdır.

Bilgi verme yükümlülüğü

MADDE 5.- Kurum ve kuruluşlar, bu Kanunda yer alan istisnalar ile diğer kanunlara göre açıklanması yasak olanlar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idari ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilgi Edinme Başvurusu

Başvuru usulü

MADDE 6.- Bilgi edinme başvurusu, başvuru sahibinin adı ve soyadı, imzası, oturma yeri veya iş adresini, başvuru sahibi tüzel kişi ise tüzel kişinin unvanı ve adresi ile yetkili kişinin imzasını ve yetki belgesini içeren dilekçe ile istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum veya kuruluşa yapılır.

Dilekçede, istenen bilgi veya belgeler açıkça belirtilir.

İstenecek bilgi veya belgenin niteliği

MADDE 7.- Bilgi edinme başvurusu, başvuru kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelerle ilişkin olmalıdır.

Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.

İstenen bilgi veya belge, başvuru kurum ve kuruluşta başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşa gönderilir ve durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir.

Yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler

MADDE 8.- Kurum ve kuruluşlarca yayımlanmış veya yayın, broşür, ilân ve benzeri yollarla kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler, bilgi edinme başvurularına konu olamaz. Ancak, yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi veya belgelerin ne şekilde, ne zaman ve nerede yayımlandığı veya açıklandığı başvurana bildirilir.

Gizli bilgileri ayırarak bilgi veya belge verme

MADDE 9.- İstenen bilgi veya belgelerde, gizlilik dereceli veya kanunlarında açıklanması yasaklanan bilgiler ile açıklanabilir nitelikte olanlar birlikte bulunuyor ve bunlar birbirlerinden ayrılabilirse, söz konusu bilgi veya belge, gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler çıkarıldıktan sonra başvuranın bilgisine sunulur. Ayırma gerekçesi başvurana yazılı olarak bildirilir.

Bilgi veya belgeye erişim

MADDE 10.- Kurum ve kuruluşlar, başvuru sahibine istenen belgenin onaylı bir kopyasını verirler.

Bilgi veya belgenin niteliği gereği kopyasının verilmesinin mümkün olmadığı veya kopya çıkarılmasının aslına zarar vereceği hâllerde, kurum ve kuruluşlar ilgilinin;

- a) Yazılı veya basılı belgeler için, söz konusu belgenin aslını incelemesi ve not alabilmesini,
 - b) Ses kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları dinleyebilmesini,
 - c) Görüntü kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları izleyebilmesini,
- Sağlarlar.

Bilgi veya belgenin yukarıda belirtilenlerden farklı bir şekilde elde edilmesi mümkün ise, belgeye zarar vermemek koşuluyla bu olanak sağlanır.

Başvurunun yapıldığı kurum ve kuruluş, erişimine olanak sağladığı bilgi veya belgeler için başvuru sahibinden erişimin gerektirdiği maliyet tutarı kadar bir ücreti bütçeye gelir kaydedilmek üzere tahsil eder.

Bilgi veya belgeye erişim süreleri

MADDE 11.- Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi onbeş iş günü içinde sağlarlar. Ancak istenen bilgi veya belgenin, başvuru kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması; başvuru ile ilgili olarak başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişim otuz iş günü içinde sağlanır. Bu durumda, sürenin uzatılması ve bunun gerekçesi başvuru sahibine yazılı olarak ve onbeş iş günlük sürenin bitiminden önce bildirilir.

10 uncu maddede belirtilen bilgi veya belgelere erişim için gereken maliyet tutarının idare tarafından başvuru sahibine bildirilmesiyle onbeş iş günlük süre kesilir. Başvuru sahibi onbeş iş günü içinde ücreti ödemezse talebinden vazgeçmiş sayılır.

Başvuruların cevaplandırılması

MADDE 12.- Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak başvuru sahibine bildirirler. Başvurunun reddedilmesi hâlinde bu kararın gerekçesi ve buna karşı başvuru yolları belirtilir.

İtiraz usulü

MADDE 13.- Bilgi edinme istemi 16 ve 17 nci maddelerde öngörülen sebeplerle reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir. Kurul, bu konudaki kararını altmış gün içinde verir. Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi otuz gün içinde vermekle yükümlüdürler.

Kurula itiraz, başvuru sahibinin idarî yargıya başvurma süresini durdurur.

Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu

MADDE 14.- Bilgi edinme başvurusuyla ilgili yapılacak itirazlar üzerine, 16 ve 17 nci maddelerde öngörülen sebeplere dayanılarak verilen kararları incelemek ve kurum ve kuruluşlar için bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin olarak kararlar vermek üzere; Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur.

Kurul; Bakanlar Kurulunun, birer üyeyi Yargıtay ve Danıştay genel kurullarının kendi kurumları içinden önerecekleri ikişer aday, birer üyeyi ceza hukuku ve idare hukuku alanlarında profesör veya doçent unvanına sahip kişiler arasından, iki üyeyi en az genel müdür düzeyinde görev yapmakta olanlar arasından ve bir üyeyi de Adalet Bakanının önerisi üzerine bu Bakanlıkta idari görevlerde çalışan hâkimler arasından seçeceği yedi üyeden oluşur.

Kurul üyeliğine önerilen adayların muvafakatları aranır.

Kurul Başkanı, Bakanlar Kurulunca Kurulun üyeleri arasından seçilir.

Kurul, en az ayda bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.

Kurul üyelerinin görev süreleri dört yıldır. Görev süresi sona erenler yeniden seçilebilirler. Görev süresi dolmadan görevinden ayrılan üyenin yerine aynı usule göre seçilen üye, yerine seçildiği üyenin görev süresini tamamlar.

Kurul üyelerine 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla fiilen görev yaptıkları her gün için uhdesinde kamu görevi bulunanlara (1000), uhdesinde kamu görevi bulunmayanlara ise (2000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir. Bu ödemelerde damga vergisi hariç her hangi bir kesinti yapılmaz.

Kurul, belirleyeceği konularda komisyonlar ve çalışma grupları kurabilir; ayrıca gerekli gördüğü takdirde, ilgili bakanlık ile diğer kurum ve kuruluşların ve sivil toplum örgütlerinin temsilcilerini bilgi almak üzere toplantılarına katılmaya davet edebilir.

Kurulun sekretarya hizmetleri Adalet Bakanlığı tarafından yerine getirilir.

Kurulun görev ve çalışmalarına ilişkin esas ve usuller Adalet Bakanlığınca hazırlanarak yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkının Sınırları

Yargı denetimi dışında kalan işlemler

MADDE 15.- Yargı denetimi dışında kalan işlemlerde bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Devlet sırrına ilişkin bilgi veya belgeler

MADDE 16.- Açıklanması hâlinde Devletin emniyetine, dış ilişkilerine, millî savunmasına ve millî güvenliğine açıkça zarar verecek ve niteliği itibarıyla Devlet sırrı olan gizlilik dereceli bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Devletin ekonomik menfaatlerine ilişkin bilgi veya belgeler

MADDE 17.- Açıklanması ya da zamanından önce açıklanması hâlinde Devletin ulusal ekonomik politikasının yürütülmesine zarar verecek veya haksız rekabet ve kazanç sebep olacak bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

İstihbarata ilişkin bilgi veya belgeler

MADDE 18.- Sivil ve askerî istihbarat birimlerinin görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

İdarî soruşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler

MADDE 19.- Kurum ve kuruluşların yetkili birimlerince yürütülen idarî soruşturmalarla ilgili olup, açıklanması veya zamanından önce açıklanması hâlinde;

a) Kişilerin özel hayatına açıkça haksız müdahale sonucunu doğuracak,

b) Kişilerin veya soruşturmayı yürüten görevlilerin hayatını ya da güvenliğini tehlikeye sokacak,

c) Soruşturmanın güvenliğini tehlikeye düşürecek,

d) Gizli kalması gereken bilgi kaynağının açığa çıkmasına neden olacak veya soruşturma ile ilgili benzeri bilgi ve bilgi kaynaklarının temin edilmesini güçleştirecek,

Bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

Adli soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler

MADDE 20.- Açıklanması veya zamanından önce açıklanması hâlinde,

a) Suç işlenmesine yol açacak,

b) Suçların önlenmesi ve soruşturulması ya da suçluların kanunî yollarla yakalanıp kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek,

- c) Yargılama görevinin gereğince yerine getirilmesini engelleyecek,
d) Hakkında dava açılmış bir kişinin adil yargılanma hakkını ihlâl edecek
Nitelikteki bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

4.4.1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 6.1.1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ve diğer özel kanun hükümleri saklı kalmak üzere, yargı işlemlerinde bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Özel hayatın gizliliği

MADDE 21.- Kişinin izin verdiği hâller saklı kalmak üzere, özel hayatın gizliliği kapsamında, açıklanması hâlinde kişinin sağlık bilgileri ile aile hayatına, şeref ve haysiyetine, meslekî ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamında dışındadır.

Kamu yararının gerektirdiği hâllerde, kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye en az yedi gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir.

Haberleşmenin gizliliği

MADDE 22.- Haberleşmenin gizliliği esasını ihlâl edecek bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

Ticarî sır

MADDE 23.- Kanunlarda ticarî sır olarak nitelenen bilgi veya belgeler ile, kurum ve kuruluşlar tarafından gerçek veya tüzel kişilerden gizli kalması kaydıyla sağlanan ticarî ve mali bilgiler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

Fikir ve sanat eserleri

MADDE 24.- Fikir ve sanat eserlerine ilişkin olarak yapılacak bilgi edinme başvuruları hakkında ilgili kanun hükümleri uygulanır.

Kurum içi düzenlemeler

MADDE 25.- Kurum ve kuruluşların, kamuoyunu ilgilendirmeyen ve sadece kendi personeli ile kurum içi uygulamalarına ilişkin düzenlemeler hakkındaki bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkının kapsamı dışındadır. Ancak, söz konusu düzenlemeden etkilenen kurum çalışanlarının bilgi edinme hakları saklıdır.

Kurum içi görüş, bilgi notu ve tavsiyeler

MADDE 26.- Kurum ve kuruluşların faaliyetlerini yürütmek üzere, elde ettikleri görüş, bilgi notu, teklif ve tavsiye niteliğindeki bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Bilimsel, kültürel, teknik, tıbbî, malî, istatistikî, hukukî ve benzeri uzmanlık alanlarında yasal olarak görüş verme yükümlülüğü bulunan kişi, birim ya da kurumların görüşleri, kurum ve kuruluşların alacakları kararlara esas teşkil etmesi kaydıyla bilgi edinme istemlerine açıktır.

Gizliliği kaldırılan bilgi veya belgeler

MADDE 27.- Gizliliği kaldırılmış olan bilgi veya belgeler, bu Kanunda belirtilen diğer istisnalar kapsamına girmiyor ise, bilgi edinme başvurularına açık hâle gelir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Ceza hükümleri

MADDE 28- Bu Kanunun uygulanmasında ihmâli, kusuru veya kastı bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında, işledikleri fiillerin genel hükümler çerçevesinde ceza kovuşturması gerektirmesi hususu saklı kalmak kaydıyla, tâbi oldukları mevzuatta yer alan disiplin cezaları uygulanır.

Rapor düzenlenmesi

MADDE 29.- Kurum ve kuruluşlar, bir önceki yıla ait olmak üzere;

- a) Kendilerine yapılan bilgi edinme başvurularının sayısını,
- b) Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,
- c) Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistikî bilgileri,
- d) Gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak ya da bu nitelikteki bilgiler ayrılarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,
- e) Başvurunun reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sayısı ile bunların sonuçlarını,

Gösterir bir rapor hazırlayarak, bu raporları her yıl şubat ayının sonuna kadar Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna gönderirler. Bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları raporlarını bağlı, ilgili ya da ilişkili oldukları bakanlık vasıtasıyla iletirler. Kurul, hazırlayacağı genel raporu, söz konusu kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte her yıl mayıs ayında Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderir.

Yönetmelik

MADDE 30.- Bu Kanunun uygulanması ile ilgili esas ve usullerin belirlenmesine ilişkin yönetmelik, Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulur.

Yürürlük

MADDE 31.- Bu Kanun yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 32.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

G. Akşit

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.

K. Unakıtan

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyişleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı V.

S. Güçlü

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Mumcu

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2.- Bu Kanun; kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanır.

1.11.1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır.

Tanımlar

MADDE 3.- Bu Kanunda geçen;

a) Kurum ve kuruluş: Bu Kanunun 2 nci maddesinde geçen ve kapsama dahil olan bilgi edinme başvurusu yapılacak bütün makam ve mercileri,

b) Başvuru sahibi: Bu Kanun kapsamında bilgi edinme hakkını kullanarak kurum ve kuruluşlara başvuran gerçek ve tüzel kişileri,

c) Bilgi: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi,

d) Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını,

e) Bilgi veya belgeye erişim: İstenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hâllerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini,

f) Kurul: Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunu,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkı ve Bilgi Verme Yükümlülüğü

Bilgi edinme hakkı

MADDE 4.- Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir.

Türkiye'de ikâmet eden yabancılar ile Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, iştecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülükleri saklıdır.

Bilgi verme yükümlülüğü

MADDE 5.- Kurum ve kuruluşlar, bu Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idarî ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler.

Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilgi Edinme Başvurusu

Başvuru usulü

MADDE 6.- Bilgi edinme başvurusu, başvuru sahibinin adı ve soyadı, imzası, oturma yeri veya iş adresini, başvuru sahibi tüzel kişi ise tüzel kişinin unvanı ve adresi ile yetkili kişinin imzasını ve yetki belgesini içeren dilekçe ile istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum veya kuruluşa yapılır. Bu başvuru, kişinin kimliğinin ve imzasının yasal olarak belirlenebilir olması kaydıyla elektronik ortamda veya diğer iletişim araçlarıyla da yapılabilir.

Dilekçede, istenen bilgi veya belgeler açıkça belirtilir.

İstenecek bilgi veya belgenin niteliği

MADDE 7.- Bilgi edinme başvurusu, başvuru kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır.

Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.

İstenen bilgi veya belge, başvuru kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşa gönderilir ve durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir.

Yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler

MADDE 8.- Kurum ve kuruluşlarca yayımlanmış veya yayın, broşür, ilân ve benzeri yollarla kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler, bilgi edinme başvurularına konu olamaz. Ancak, yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi veya belgelerin ne şekilde, ne zaman ve nerede yayımlandığı veya açıklandığı başvurulara bildirilir.

Gizli bilgileri ayırarak bilgi veya belge verme

MADDE 9.- İstenen bilgi veya belgelerde, gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler ile açıklanabilir nitelikte olanlar birlikte bulunuyor ve bunlar birbirlerinden ayrılabilirse, söz konusu bilgi veya belge, gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler çıkarıldıktan sonra başvuranın bilgisine sunulur. Ayırma gerekçesi başvurulara yazılı olarak bildirilir.

Bilgi veya belgeye erişim

MADDE 10.- Kurum ve kuruluşlar, başvuru sahibine istenen belgenin onaylı bir kopyasını verirler.

Bilgi veya belgenin niteliği gereği kopyasının verilmesinin mümkün olmadığı veya kopya çıkarılmasının aslına zarar vereceği hâllerde, kurum ve kuruluşlar ilgilinin;

- Yazılı veya basılı belgeler için, söz konusu belgenin aslını incelemesi ve not alabilmesini,
- Ses kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları dinleyebilmesini,
- Görüntü kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları izleyebilmesini,

Sağlarlar.

Bilgi veya belgenin yukarıda belirtilenlerden farklı bir şekilde elde edilmesi mümkün ise, belgeye zarar vermemek koşuluyla bu olanak sağlanır.

Başvurunun yapıldığı kurum ve kuruluş, erişimine olanak sağladığı bilgi veya belgeler için başvuru sahibinden erişimin gerektirdiği maliyet tutarı kadar bir ücreti bütçeye gelir kaydedilmek üzere tahsil edebilir.

Bilgi veya belgeye erişim süreleri

MADDE 11.- Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi onbeş iş günü içinde sağlarlar. Ancak istenen bilgi veya belgenin, başvuru kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması; başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişim otuz iş günü içinde sağlanır. Bu durumda, sürenin uzatılması ve bunun gerekçesi başvuru sahibine yazılı olarak ve onbeş iş günlük sürenin bitiminden önce bildirilir.

10 uncu maddede belirtilen bilgi veya belgelere erişim için gereken maliyet tutarının idare tarafından başvuru sahibine bildirilmesiyle onbeş iş günlük süre kesilir. Başvuru sahibi onbeş iş günü içinde ücreti ödemezse talebinden vazgeçmiş sayılır.

Başvuruların cevaplandırılması

MADDE 12.- Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak veya elektronik ortamda başvuru sahibine bildirirler. Başvurunun reddedilmesi hâlinde bu kararın gerekçesi ve buna karşı başvuru yolları belirtilir.

İtiraz usulü

MADDE 13.- Bilgi edinme istemi 16 ve 17 nci maddelerde öngörülen sebeplerle reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir. Kurul, bu konudaki kararını otuz iş günü içinde verir. Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi onbeş iş günü içinde vermekle yükümlüdürler.

Kurula itiraz, başvuru sahibinin idarî yargıya başvurma süresini durdurur.

Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu

MADDE 14.- Bilgi edinme başvurusuyla ilgili yapılacak itirazlar üzerine, 16 ve 17 nci maddelerde öngörülen sebeplere dayanılarak verilen kararları incelemek ve kurum ve kuruluşlar için bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin olarak kararlar vermek üzere; Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur.

Kurul; birer üyesi Yargıtay ve Danıştay genel kurullarının kendi kurumları içinden önercekleri ikişer aday, birer üyesi ceza hukuku, idare hukuku ve anayasa hukuku alanlarında profesör veya doçent unvanına sahip kişiler, bir üyesi Türkiye Barolar Birliğinin baro başkanı seçilme yeterliliğine sahip kişiler içinden göstereceği iki aday, iki üyesi en az genel müdür düzeyinde görev yapmakta olanlar ve bir üyesi de Adalet Bakanının önerisi üzerine bu Bakanlıkta idari görevlerde çalışan hâkimler arasından Bakanlar Kurulunca seçilecek dokuz üyeden oluşur.

Kurul üyeliğine önerilen adayların muvafakatları aranır.

Kurul Başkanı, Bakanlar Kurulunca Kurulun üyeleri arasından seçilir.

Kurul, en az ayda bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.

Kurul üyelerinin görev süreleri dört yıldır. Görev süresi sona erenler yeniden seçilebilirler. Görev süresi dolmadan görevinden ayrılan üyenin yerine aynı usule göre seçilen üye, yerine seçildiği üyenin görev süresini tamamlar. Yeni seçilen Kurul göreve başlayınca kadar önceki Kurul görevine devam eder.

Kurul üyelerine 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla fiilen görev yaptıkları her gün için uhdesinde kamu görevi bulunanlara (1000), uhdesinde kamu görevi bulunmayanlara ise (2000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir. Bu ödemelerde damga vergisi hariç her hangi bir kesinti yapılmaz.

Kurul, belirleyeceği konularda komisyonlar ve çalışma grupları kurabilir; ayrıca gerekli görüldüğü takdirde, ilgili bakanlık ile diğer kurum ve kuruluşların ve sivil toplum örgütlerinin temsilcilerini bilgi almak üzere toplantılarına katılmaya davet edebilir.

Kurulun sekretarya hizmetleri Başbakanlık tarafından yerine getirilir.

Kurulun görev ve çalışmalarına ilişkin esas ve usuller Başbakanlıkça hazırlanarak yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkının Sınırları

Yargı denetimi dışında kalan işlemler

MADDE 15.- Yargı denetimi dışında kalan idari işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar, bu Kanun kapsamına dahildir. Bu şekilde sağlanan bilgi edinme hakkı işlemin yargı denetimine açılması sonucunu doğurmaz.

Devlet sırrına ilişkin bilgi veya belgeler

MADDE 16.- Açıklanması hâlinde Devletin emniyetine, dış ilişkilerine, millî savunmasına ve millî güvenliğine açıkça zarar verecek ve niteliği itibarıyla Devlet sırrı olan gizlilik dereceli bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Ülkenin ekonomik çıkarlarına ilişkin bilgi veya belgeler

MADDE 17.- Açıklanması ya da zamanından önce açıklanması hâlinde, ülkenin ekonomik çıkarlarına zarar verecek veya haksız rekabet ve kazanca sebep olacak bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

İstihbarata ilişkin bilgi veya belgeler

MADDE 18.- Sivil ve askerî istihbarat birimlerinin görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

Ancak, bu bilgi ve belgeler kişilerin çalışma hayatını ve meslek onurunu etkileyecek nitelikte ise, istihbarata ilişkin bilgi ve belgeler bilgi edinme hakkı kapsamı içindedir.

İdarî soruşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler

MADDE 19.- Kurum ve kuruluşların yetkili birimlerince yürütülen idarî soruşturmalara ilgili olup, açıklanması veya zamanından önce açıklanması hâlinde;

- a) Kişilerin özel hayatına açıkça haksız müdahale sonucunu doğuracak,
- b) Kişilerin veya soruşturmayı yürüten görevlilerin hayatını ya da güvenliğini tehlikeye sokacak,
- c) Soruşturmanın güvenliğini tehlikeye düşürecek,

d) Gizli kalması gereken bilgi kaynağının açığa çıkmasına neden olacak veya soruşturma ile ilgili benzeri bilgi ve bilgi kaynaklarının temin edilmesini güçleştirecek,

Bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

Adli soruşturma ve kovuşturmayla ilişkin bilgi veya belgeler

MADDE 20.- Açıklanması veya zamanından önce açıklanması hâlinde,

a) Suç işlenmesine yol açacak,

b) Suçların önlenmesi ve soruşturulması ya da suçluların kanunî yollarla yakalanıp kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek,

c) Yargılama görevinin gereğince yerine getirilmesini engelleyecek,

d) Hakkında dava açılmış bir kişinin adil yargılanma hakkını ihlâl edecek,

Nitelikteki bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

4.4.1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 6.1.1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ve diğer özel kanun hükümleri saklıdır.

Özel hayatın gizliliği

MADDE 21.- Kişinin izin verdiği hâller saklı kalmak üzere, özel hayatın gizliliği kapsamında, açıklanması hâlinde kişinin sağlık bilgileri ile özel ve aile hayatına, şeref ve haysiyetine, meslekî ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Kamu yararının gerektirdiği hâllerde, kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye en az yedi gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir.

Haberleşmenin gizliliği

MADDE 22.- Haberleşmenin gizliliği esasını ihlâl edecek bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

Ticarî sır

MADDE 23.- Kanunlarda ticarî sır olarak nitelenen bilgi veya belgeler ile, kurum ve kuruluşlar tarafından gerçek veya tüzel kişilerden gizli kalması kaydıyla sağlanan ticarî ve malî bilgiler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

Fikir ve sanat eserleri

MADDE 24.- Fikir ve sanat eserlerine ilişkin olarak yapılacak bilgi edinme başvuruları hakkında ilgili kanun hükümleri uygulanır.

Kurum içi düzenlemeler

MADDE 25.- Kurum ve kuruluşların, kamuoyunu ilgilendirmeyen ve sadece kendi personeli ile kurum içi uygulamalarına ilişkin düzenlemeler hakkındaki bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkının kapsamı dışındadır. Ancak, söz konusu düzenlemeden etkilenen kurum çalışanlarının bilgi edinme hakları saklıdır.

Kurum içi görüş, bilgi notu ve tavsiyeler

MADDE 26.- Kurum ve kuruluşların faaliyetlerini yürütmek üzere, elde ettikleri görüş, bilgi notu, teklif ve tavsiye niteliğindeki bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluş tarafından aksi kararlaştırılmadıkça bilgi edinme hakkı kapsamındadır.

Bilimsel, kültürel, istatistik, teknik, tıbbî, malî, hukukî ve benzeri uzmanlık alanlarında yasal olarak görüş verme yükümlülüğü bulunan kişi, birim ya da kurumların görüşleri, kurum ve kuruluşların alacakları kararlara esas teşkil etmesi kaydıyla bilgi edinme istemlerine açıktır.

Tavsiye ve mütalaa talepleri

MADDE 27.- Tavsiye ve mütalaa talepleri bu Kanun kapsamı dışındadır.

Gizliliği kaldırılan bilgi veya belgeler

MADDE 28.- Gizliliği kaldırılmış olan bilgi veya belgeler, bu Kanunda belirtilen diğer istisnalar kapsamına girmiyor ise, bilgi edinme başvurularına açık hâle gelir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Ceza hükümleri

MADDE 29.- Bu Kanunun uygulanmasında ihmâli, kusuru veya kastı bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında, işledikleri fiillerin genel hükümler çerçevesinde ceza kovuşturması gerektirmesi hususu saklı kalmak kaydıyla, tâbi oldukları mevzuatta yer alan disiplin cezaları uygulanır.

Bu Kanunla erişilen bilgi ve belgeler ticari amaçla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

Rapor düzenlenmesi

MADDE 30.- Kurum ve kuruluşlar, bir önceki yıla ait olmak üzere;

- a) Kendilerine yapılan bilgi edinme başvurularının sayısını,
- b) Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,
- c) Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistik bilgileri,
- d) Gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak ya da bu nitelikteki bilgiler ayrılarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,
- e) Başvurunun reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sayısı ile bunların sonuçlarını,

Gösterir bir rapor hazırlayarak, bu raporları her yıl şubat ayının sonuna kadar Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna gönderirler. Bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları raporlarını bağlı, ilgili ya da ilişkili oldukları bakanlık vasıtasıyla iletirler. Kurul, hazırlayacağı genel raporu, söz konusu kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte her yıl nisan ayının sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderir. Bu raporlar takip eden iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kamuoyuna açıklanır.

Yönetmelik

MADDE 31.- Bu Kanunun uygulanması ile ilgili esas ve usullerin belirlenmesine ilişkin yönetmelik, Kanunun yayımını takip eden altı ay içinde Başbakanlık tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulur.

Yürürlük

MADDE 32.- Bu Kanun yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 33.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

